

Історія с.Копитів .

Колись давним-давно не було ще ні міст, ні сіл, на території нашого краю майже повсюди росли гарні ліси. А на галявинах поблизу води, селились люди. Займались вони збиральництвом, виготовляли кам'яні знаряддя праці (тому цей період називають палеолітом—давньокам'яним віком) та полювали. На околиці села Копитів було знайдено спис стрижовської культури та крем'яне вістря до нього. Ці знахідки відносяться до бронзового віку (II-II тисячоліття до н.е.), є й інші знахідки того періоду. Це кам'яна сокира, скребок, пряслице.

Люди не жили постійно на одному місці—вони кочували, шукаючи кращих місць. Почали займатися вирубним землеробством, скотарством. Так минали віки...

Точної дати створення села немає. Перша про Копитів відноситься до 1583 року. Про назву села є легенда:

«Кругом села був великий ліс. За словами поселенців, у непрохідних болотах та лісах ховалася група грабіжників, які нападали на людей і забирали в них худобу і коней. Переправляючись через болотисту трясовину, загинуло дуже багато худоби і коней. Під час освоєння земель викопували багато копит. Звідси і походить назва—Копитів».

Першими поселенцями були :

Воят Пилип

Турович Каленик

Турович Яким

Данелюк Михайло

Турович Сила

Воят Яким

Село нічим цікавим не виділялось. Жили собі люди, займались сільським господарством. Землю відвойовували у лісу. Можливо деревину продавали. Тому, що в той час економіка Кореччини базувалася на торгівлі лісовими товарами—попелом, поташем, деревиною. Займались копитівчани землеробством, присадибним скотарством, ткацтвом. В 50-х роках XIX століття в

Копитові була мануфактура по виробництву сукна (для пошиття верхнього одягу).

В кінці XIX століття в селі Копитів було збудовано паровий млин В. Гижицького. В 1913 році цей млин орендував М. Бараш. В ньому працювало 10 робітників. Середньорічний обсяг виробництва був найбільший, в порівнянні з іншими млинами Кореччини—мололи в рік 100000 пудів. Млин спочатку був дерев'яний, трьохповерховий. Отоплювався дровами. Робітники працювали у три зміни. Під час Другої світової війни млин був зруйнований. Відбудували вже його в кінці 40-х – 50 –ті роки (головою колгоспу в той час був Бурлака Володимир Ігорович). Новий млин був вже простіший, двоповерховий. Працював на електроенергії.

В 1910 році в селі Копитів Рівненського повіту Межиріцької волості було 58 дворів, в яких проживало 318 жителів. Церкви своєї в селі не було. Копитівчани були прихожанами церкви Преподобної Параскеви (1881 р.) села Даничів. Власну церкву Івана Богослова збудували тільки в 1991 році.

З приходом Червоної армії 17 вересня 1939 році в краї починається реорганізація краю. Обранці народу з'їхались 26 жовтня 1939 року у м. Львів для вирішення питання про владу. На цих зборах було вирішено питання про приєднання Західної України до Великого Радянського Союзу, про з'єднання земель Українських, про злиття з народом Радянської України в єдину вільну Українську Радянську Соціалістичну Республіку.

Навесні 1940 року було організовано колгосп «Червоний Жовтень». В селі Копитів, яке налічувало в той час 100 селянських дворів, першим подав заяву про вступ в колгосп Силін Євдоким П., якого односельці обрали головою правління. Матеріальна база колгоспу складалася з 50 пар коней, 25 борін. Орної землі було 330 га та 170 га пасовищ. Серед колгоспників спостерігалось велике піднесення-готувалися до весняної сівби. Було взято соцзобов'язання закінчити сівбу за 10 робочих днів.

Збір зерна з 1 га становив 8 ц. план посіву цукрових буряків було виконано, урожайність становила 150 ц/га. Першим головою

сільської ради села Копитів було обрано Силюка Макара (в минулому бідняк), секретарем—Пшеничного Карпа. Першою ланковою була Пасічник Ольга Петрівна, яка за чесну і добросовісну працю була обрана в червні 1941 року делегатом на Всесоюзну сільськогосподарську виставку в Москву. Повернулася звідти вже коли почалась війна.

В кінці вересня 1939 року в селі відкрилась початкова школа, яку очолив Ковальовав В. Разом з ним в школі працювала його дружина. Був проведений детальний облік неписьменних, яких налічувалось 89% та малописьменних від 18 до 50 років.

В березні 1941 року в селі була створена комсомольська організація. Першим комсомольцем був Джерелюк Василь К.

22 червня 1941 року почалась Велика Вітчизняна війна. Населені пункти Ганнівка та Копитів були окуповані фашистами в липні 1941 року. Німецькі війська забирали в місцевих жителів продукти харчування. З Копитова на роботу до Німеччини були вивезені Силін Галина Олександрівна та Михальчук Палажка. Повернувшись в рідне село Силін Г.О. прожила менше тижня—померла через хворобу та виснаження. Михальчук Палажка померла в 1978 році в пенсійному віці.

Від рук фашистів загинули місцеві жителі—Шевчук Василь, Силін Мартин, Радківські Пилип та Олена та 6-річна Корнійчук Тетяна.

В 1943 році 14 серпня на свято Маковея німці спалили село. Люди жили в льохах і землянках. Відбудова Копитова почалася після вигнання німців.

На фронті Великої Вітчизняної війни ,загинули такі жителі сіл Копитів , Ганівка :

Загоруйко А.О.

Жовтко П.О.

Козак П.В.

Бобровській А.А.

Гуменюк И. І.

Рижук В. К.

Плотнік Я. М.

Столяр С.П.

Силюк К.К.

Пшеничний І. І.

Данелюк Я. І.

Паляднік Г. А.

Данелюк Ф. І.

ТУрович І. А.

Сінькевич В. П.

Паляднік К.С.

Турович І. А.

Воят В. І.

Після війни діяли загони УПА. За підозрою участі або допомоги УПА радянська влада висилала людей до Сибіру. Після заслання люди поверталися в рідне село.

Спогади учасників Великої Вітчизняної війни .

Гуменюк Нікіфор Іванович .

18 січня 1944 року польовим воєнкоматом був мобілізований в Збройні сили СРСР.

Направили в запасний полк, який знаходився в м .Чернігові. Там прийняв присягу і проходив військову підготовку .З запасного полку направили в 38-му армію, яка входила до складу І-го Українського фронту(Конєва).

Перший бій під рай центром Горохів Волинської області воював кулеметником, снайпером . Санінструктором роти був наш земляк Туровч Пилип .

На честь 40 річчя Перемоги радянського народу в Великий Вітчизняній війні Нагороджений Орденом Вітчизняної війни II ступенні .

Гуменюк Никифор Іванович із сестрою Стефою

Зустріч учнів школи с. Копитів з учасниками війни
Воятом Андрієм , Гуменюком Никифором.
Туровичом Василем

Воят Андрій Іванович .

В армію призваний в лютому 1944 року Корецьким райвоєнкоматом і направлений в 26 запасний стрілецький полк . Після підготовки направлений в 207 арт полк наводчиком гармати . Воював на III Білоруському фронті . У бій вступив під містом Оршею , а потім на Кенінгзбер . 28 жовтня 1944 року був ранений і відправлений в госпіталь міста Канус , пізніше у Москву , Читу . В армії отримав професію шофера.

Після госпіталю направлений в артполк, який дислокувався в Монголії .

Був направлений на Японський кордон де і прийняв бій з японськими самураями .

Довженко Іван Каленикович .

21 серпня 1941 року призваний воєнкоматом і направлений на короткострокове навчання військового училища . З училища направлений у розпорядження південно-західного фронту .

Перший бій прийняв під м. Ждановим (Донбас). Приймав участь у боях за Сталінінград на Курзький дузі , звільняв Рівненщину в складі 13 армії , звільняв Польщу, Чехословакію. Закінчив війну у Празі .

Після війни був направлений замполітом військового гарнізону , що знаходився на Рівненщині , на бороду з націоналістичними бандами .

На честь 40-річчя Перемоги нагороджений Орденом в Великий Вітчизняній війні II ступенів .

Пасічник Микола Зосимович.

В січні 1944 року війська I Українського фронту звільняли с. Копитів 18 січня польовим військкоматом був мобілізований в ряди Збройних сил і направлений в м. Рівне , а звідти в місто Ковель Московської області , де знаходився запасний полк , там пройшов 3 місяці навчання.

В квітні 1944 року був направлений на другий Білоруський фронт маршала Росаковського . Перший бій прийняв під м.Груденськ (Польща) . Форсував річкою Вісла і визволяв Данск . Після форсування річки Одер визволяв місто Штетін . 26 квітня 1945 року був тяжко ранений , лікувався в госпіталі міста Достлав. Де пролежав 5 місяців . потім госпіталь під Москвою, де і закінчилась війна .

Військова комісія встановила інваліда II групи і у жовтні 1945 року був мобілізований додому . Нагороджений медаллю «За відвагу».

СВЯТКУВАННЯ ДНЯ ПЕРЕМОГИ

Данелюк Омелян Харитонович.

Після призову воював на II-му Білоруському фронті . Був поранений . Два місяці лікувався у госпіталі , а потім знову на фронт . Звільняв місто Бреславу . Пройшов Польщу пройшовши до німецької границі. Звільняв місто Бреславу . Пройшов міста Данціх, Штецінг, Кенінзберг, Лідница . В Штеціні зустрів Перемогу . Захворів , Після лікування був мобілізований .

Нагороджений орденом «За відвагу» і медаллю «За відвагу» .

Данилюк Андрій Гаврилович.

В січні 1944 року польовим воєнкоматом був мобілізованим . В запасному полку проходив підготовку 6 місяців. Першій бій прийняв кулеметником 274 стрілкової дивізії на Волині . З Волині на Сандомирський плацдарм розвідником . Отримав наказ взяти німецького кулеметника . Підходячи до німецьких окопів, німці замітили нас і відкрили вогонь з автоматів. Був поранений в голову і в руку . Товариші направили мене до медсанбату . Закінчення війни зустрів в медсанбаті . З III- групою інваліда війни демобілізувався . Працював в колгоспі .

Данилюк Іван Максимович.

18-річним юнаком в 1944 році пішов захищати Батьківщину . Був командиром кулеметної обслуги . Воював в Естонії , Латвії , Польщі , звільняв Ригу за , що і отримав подяку від головнокомандуючого . Був прийнятий командиром відділення стрілкового полку за №4428 . При форсуванні Балтійського залива був поранений у ногу і направлений у госпіталь . Демобілізувавшись після госпіталю повернувся в рідне село . Часто згадував товаришів з якими воював .

Макарчук Євдоким Мойсієвич .

Призваний в ряди Радянської Армії в липні 1943 року . Через фронт був переправлений біля міста Овруч . Направили на навчання . Служив в 10 гвардійський стрілкові полк кулеметником . Перший бій прийняв поблизу Житомира . Звільняв Рівненщину , Волинь , Львівщину . В травні був поранений і направлений в госпіталь №2518 . Після лікування проходив службу в 25 гвардійському полку 64 танкової бригади . Пройшов через усю Польщу , Чехословаччину, був тяжко поранений . Перемогу зустрів в військовому госпіталі м. Астахань . В липні 1945 року повернувся додому інвалідом II-

групи . Нагороджений Медалями «25 років Перемоги у Великій Вітчизняній війні» , « 50 років Збройних сил СРСР» «60 років Збройних сил СРСР» . Нагороджений Орденом Вітчизняної війни I ступені .

В 1948 році в Копитові продовжує проводитися колективізація об'єднання в . В 1949 році односібників уже не було та хазяї не хотіли переорювати межі. Невдовзі Копитівський колгосп «Червоний Жовтень» об'єднали з ганнівським колгоспом «П'ята п'ятирічка». Будувалися ферми. Молотили спочатку молотарками. Косили вручну. Жінки збирали та в'язали у снопи. Оплата праці була така: за трудовень –200-400 г зерна. Контора була в хаті, на тому місці , де зараз живе сім'я Кислюків. Була також створена профспілка. На роботу заставляли ходити у всі релігійні свята. В після воєнний період на території сіл існувало односібне господарство яке у 1948 р об'єдналось в колгосп «Червоний Жовтень» . Господарство було на низькому рівні. Урожайність становила 9-10 цнт з 1 га . на фермі налічувалось 5-6 корів 4 свині . За роки існування колгоспу добились високих показників у всіх галузях с/г .

Разом із утворенням колгоспу організовується й клуб. Спочатку він був у покинутій хаті. Пізніше побудували новий. Зав клуби проводили агітаційну роботу, випускали стінгазету (з критичними малюнками та цитатами В.Леніна). Одним з першим зав клубів була М.Г. Косянчук. Також ставили вистави. Довгий час завклубом була Розумна Ольга Прокопівна.

Побудовано 8 тваринних ферм ,млин ,пилорама,2 склади,гараж для машин. До послуг жителів 2 дитячих ясел ,1 промтоварний магазин ,2 продмаги, баня. Село повністю електрифіковане .

За роки Радянської влади докорінно змінилось обличчя колгоспного села,виросли нові люди , передовики колгоспного виробництва.

Високих показників у праці добились працівники тваринних ферм в 1974 р доярка Тимошук Люба Максимівна надоїла 3555 кг

молока на фуражну корову. Турович Анастасія Макарівна надоїла 3960 кг, Пасічник Ганна Василівна одержала середньо добовий приріст на вирощування племінних телиць по 600-650грам. СВИНАРКА Турович Галина Дмитрівна одержала від кожної свиноматки по 16-18 поросят. Бригада №1, яку очолював Перловській Микола одержала по 35 цнт зернових та 350 цнт цукрових буряків з 1 га, а ланка ланка Данелюк Люби Адамівної виростила ц/буряків по 360-450ц з 1 га. Заслуженим авторитетом користувались механізатори: комбайнер Жовтко С П та його помічник Шевчук Г А під час жнив у 1974 р намолотили 480 т зерна з площі 160-170 га. Трактористи: Воят В Р, Роумний Тимофій, Силін Тимофій Г.

За багаторічну роботу сільському господарстві та успіхів досягнуті у соціалістичному змаганні за збільшення виробництва і заготівель продуктів землеробства і тваринництва у 1973 році

Орденom Трудового Червоного Прапора

Біденко В Т-голова колгоспу,

Миронець А О-колгоспник

Садова Л О – зоотехнік

Орденom « Знака пошани »

Жовтко С П –комбайнер

Силюк Н С-Ланкова

Пасічник СТ –бригадир

Мендалюк В М секретар

Силін А В –тракторист

Медаль «За трудову відзнаку»

Тимощук Л В – доярка

Медаль «За трудову доблесть»

Перловський М О –бригадир

орден « Жовтневої революції »

Силін П А -Ланкова по хмелю

Орден «Знак пошани»

Турович Г Д –свинарка

Медаль за трудову доблесть

Шилан Г В –телятниця.

